DOMSTOLENS DOM
av den 3 juni 1992*

I mål C-45/90,

har Arbeitsgericht Lörrach (Förbundsrepubliken Tyskland) till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Alberto Paletta,

Vittorio Paletta,

Raffaela Paletta,

Carmela Paletta

och

Brennet AG.

Begäran avser tolkningen av artikel 18.1 och 18.5 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning nr (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när arbetstagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (EGT nr L 74, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse och P.J.G. Kapteyn samt domarna G.F. Mancini, C. N. Kakouris, J.C. Moitinho de Almeida, G.C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco och M. Zuleeg,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: C. Gulmann,
justitiesekreterare: J.A. Pompe, biträdande justitiesekreterare,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

— den tyska regeringen, genom Ernst Röder och Joachim Karl, båda i egenskap av ombud,

— den nederländska regeringen, genom B. R. Bot, generalsekreterare vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Karen Banks och Bernd Langeheine, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttrandena från sökandena i målet vid den nationella domstolen, företrädda av Klaus Lörcher, Rechtssekretär vid Deutscher Gewerkschaftsbund, Landesbezirk Baden-Württemberg, från motparten i målet vid den nationella domstolen, företrädd av Emil Schelb, Assessor vid Verband der Baden-Württembergischen Textilindustrie e.V., från den tyska regeringen och från kommissionen vid sammanträdet den 17 oktober 1991, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträdet den 21 november 1991,

meddelar följande

dom

1 Genom beslut av den 31 januari 1990, som inkom till domstolen den 21 februari 1990, har Arbeitsgericht Lörrach (Förbundsrepubliken Tyskland) i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt flera frågor om tolkningen av artikel 18 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning nr (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när arbetstagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (EGT nr L 74, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

2 Dessa frågor har ställts inom ramen för en tvist mellan Vittorio Paletta, dennes hustru Raffaela, samt deras två barn Carmela och Alberto, som alla är italienska medborgare, och deras arbetsgivare, det i Förbundsrepubliken Tyskland bildade bolaget Brennet AG (nedan kallat "Brennet"), angående bolagets vägran att fortsätta utbetalningar av de berörda personernas lön i enlighet med Lohnfortzahlungsgesetz (tysk lag om bibehållen lön) av den 27 juli 1969 (BGBl. I, s. 946, nedan kallad "LFZG").

3 Enligt LFZG skall arbetsgivaren till en arbetstagare, som efter det att han påbörjat sin anställning utan egen förskyllan är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av arbetsoförmåga, utbetala lön under den tid som arbetsoförmågan varar, dock högst i sex veckor.

4 Det framgår av beslutet om hänskjutande att sökandena i målet vid den nationella domstolen anmält sig sjuka under den semester som de beviljats av Brennet under tiden 17 juli–12 augusti 1989 och att bolaget vägrade att utbetala deras lön under de första sex veckor som följde på sjukdomens utbrott på grund av att det inte ansåg sig vara bundet av de utländska läkarutlåtandena, vars riktighet bolaget hade allvarliga skäl att betvivla.

5 Sökandena i målet vid den nationella domstolen väckte talan mot dessa beslut vid Arbeitsgericht Lörrach och hävdade att Brennet, som inte utnyttjat den i artikel 18.5 i ovannämnda förordning nr 574/72 föreskrivna möjligheten att låta den berörda personen undersökas av en läkare som företaget själv valt, faktiskt och rättsligt är bundet av de läkarutlåtanden som gjorts av institutionen på bosättningsorten i fråga om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet. De åberopade i detta hänseende punkt 15 i domskälen i domstolens dom av den 12 mars 1987 i målet 22/86 Rindone (Rec. 1987, s. 1339), som, trots att den rör ett fall där den behöriga institutionen är en av det sociala trygghetssystemets institutioner, enligt sökandens uppfattning i lika hög grad är giltig när den behöriga institutionen är arbetsgivaren.

6 I syfte att lösa denna tvist beslutade Arbeitsgericht Lörrach att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. Skall de principer som fastställts i domstolens – tredje avdelningen – dom av den 12 mars 1987 i målet 22/86 om tolkningen av artikel 18.1 och 18.5 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 helt eller delvis tillämpas på sådana fall, där den institution som skall utge kontantförmåner enligt artikel 1 och följande i den i Förbundsrepubliken Tyskland gällande Lohnfortzahlungsgesetz av den 27 juli 1969 (*Bundesgesetz-*

blatt, I, s. 946, senast ändrad genom lagen av den 20 december 1988 - *Bundesgesetzblatt*, I, s. 2477) är arbetsgivaren och inte den behöriga institutionen för social trygghet?

Särskilt önskas ett klargörande av följande:

2. Skall vid en begäran om kontantförmåner den institution som enligt gällande lagstiftning i Förbundsrepubliken Tyskland för arbetstagare är behörig att betala ut förmåner i form av bibehållen lön vid sjukdom enligt artikel 1 och följande i Lohnfortzahlungsgesetz, faktiskt och rättsligt grunda sitt avgörande på det utlåtande som institutionen på arbetstagarens bosättningsort avgivit om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet?

3. Om fråga 1 besvaras jakande, skall då svaret bli detsamma ifall arbetsgivaren, som är behörig institution när det gäller att utge förmånen av bibehållen lön enligt artikel 1 i den ifrågavarande lagen, inte har någon annan möjlighet att faktiskt och rättsligt kontrollera utlåtandet om arbetsoförmågans uppkomst än att begära att den behöriga sjukkassan - som i detta fall dock inte är direkt förpliktad att utbetala förmånerna - låter arbetstagaren genomgå en undersökning av den (förtroende-) läkare som arbetsgivaren själv har valt enligt artikel 18.5 i förordning (EEG) nr 574/72?"

7 För en mer utförlig beskrivning av de faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen, förfarandets förlopp och de skriftliga yttranden som lämnats till EG-domstolen hänvisas till förhandlingsrapporten. I det följande redovisas dessa omständigheter endast i den mån det behövs för domstolens argumentering.

8 Med tolkningsfrågorna vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarlagt om artikel 18.1-4 i ovannämnda förordning nr 574/72 skall tolkas på så sätt att den behöriga institutionen, även om denna är arbetsgivaren och inte en social trygghetsinstitution, faktiskt och rättsligt är bunden av de läkarutlåtanden som gjorts av institutionen på bosättnings- eller vistelseorten i fråga om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet, om den behöriga institutionen inte har låtit den berörda personen undersökas av en läkare som den behöriga institutionen själv har valt och som den enligt artikel 18.5 har rätt att välja.

9 I artikel 18.1-4 fastställs ett förfarande enligt vilket institutionen på bosättningsorten skall konstatera arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet för arbetstagare som begär de kontantförmåner som avses i artikeln. Den behöriga institutionen behåller dock rätten att låta den personen undersökas av den läkare som institutionen själv har valt (punkt 5).

10 Artikel 18, som avser situationen för arbetstagare som är bosatta i en annan medlemsstat än den behöriga staten, är genom hänvisningen i artikel 24 i samma förordning även tillämplig på arbetstagare som blir sjuka under vistelse i en annan medlemsstat.

11 I sin ovannämnda dom av den 12 mars 1987 i målet Rindone har domstolen i punkt 15 i domskälen förklarat att "artikel 18.1-4 i förordning nr 574/72 skall tolkas på så sätt att om den behöriga institutionen inte utnyttjar den i artikel 18.5 föreskrivna rätten att låta personen undersökas av den läkare som institutionen själv har valt, är institutionen faktiskt och rättsligt bunden av de läkarutlåtanden som gjorts av institutionen på bosättningsorten i fråga om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet".

12 För att kunna besvara de frågor som ställts skall till en början prövas om de förmåner som arbetsgivaren enligt artikel 1 i LFZG utgivit i form av bibehållen lön utgör förmåner vid sjukdom enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när arbetstagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (EGT nr L 149, s. 2, fransk version; svensk specialutgåva, del 05, volym 01).

13 Enligt artikel 4.2 i förordning nr 1408/71 gäller den förordningen system där en arbetsgivare har ansvar för förmåner som nämns i punkt 1, som bl.a. omfattar förmåner vid sjukdom (punkt 1 a).

14 Enligt de tyska och nederländska regeringarna utgör de omtvistade förmånerna inte sociala trygghetsförmåner enligt artikel 4 i förordning nr 1408/71; följaktligen är varken den förordningen eller förordning nr 574/72 tillämpliga i detta fall.

15 Visserligen har domstolen i sin dom av den 13 juli 1989 i målet 171/88 Rinner-Kühn, punkt 7 i domskälen, (Rec. 1989, s. 2743) fastställt att den fortsatta löneutbetalning till arbetstagaren vid sjukdom som föreskrivs i LFZG omfattas av begreppet lön enligt artikel 119 i fördraget. Av detta följer dock inte att de förmåner som arbetsgivaren utger i enlighet därmed inte samtidigt kan vara förmåner vid sjukdom enligt förordning nr 1408/71.

16 Svaret på frågan huruvida en förmån omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 beror huvudsakligen på förmånens grundläggande kännetecken, särskilt dess syfte och villkoren för dess beviljande, och inte på om förmånen i den nationella lagstiftningen betraktas som en social trygghetsförmån (se bl.a. domen av den 27 mars 1985 i målet 249/83 Hoeckx, punkt 11 i domskälen, Rec. 1985, s. 973).

17 I detta sammanhang kan konstateras dels att de omtvistade förmånerna endast beviljas arbetstagaren vid sjukdom, dels att utbetalningen av dessa förmåner under en period om högst sex veckor medför ett innehållande av den i Sozialgesetzbuch (tysk sociallag) föreskrivna sjukpenningen, vars karaktär av förmån vid sjukdom är ostridig.

18 Den omständigheten att det ekonomiska ansvaret för dessa förmåner åligger arbetsgivaren hindrar inte att de omtvistade förmånerna, i motsats till vad de tyska och nederländska regeringarna har gjort gällande, omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71. Enligt domstolens rättspraxis (se domen av den 24 februari 1987 Giletti i målen 379/85–381/85 samt 93/86, punkt 7 i domskälen, Rec. 1987, s. 955) är nämligen det sätt på vilket förmånen finansieras utan betydelse när det gäller att avgöra om det är fråga om en social trygghetsförmån som omfattas av förordningen.

19 Följaktligen utgör de förmåner som avses i artikel 1 i LFZG och som arbetsgivaren utger till arbetstagaren i form av bibehållen lön, sjukförmåner enligt artikel 4.1 i förordning nr 1408/71.

20 Vidare skall prövas om artikel 18 i förordning nr 574/72 är tillämplig då sjukförmånerna utges av arbetsgivaren.

21 I detta sammanhang kan konstateras att det i artikel 1 o iv i förordning nr 1408/71 anges att arbetsgivaren kan vara "behörig institution" enligt den förordningen "när det gäller ett system där en arbetsgivare har ansvar för förmåner som avses i artikel 4.1".

22 Eftersom definitionerna i ovannämnda artikel 1 även gäller i förordning nr 574/72 (artikel 1 c) har begreppet "behörig institution" enligt artikel 18 i förordning nr 574/72 samma betydelse i båda förordningarna.

23 Därav följer att artikel 18 även är tillämplig när den behöriga institutionen är arbetsgivaren.

24 Denna tolkning är så mycket mer befogad som den är förenlig med syftet med ovannämnda artikel 18, vilket särskilt är att undanröja bevissvårigheterna för den arbetstagare vars arbetsförmåga under tiden återställts, och följaktligen att underlätta största möjliga fria rörlighet för migrerande arbetstagare, en princip som utgör en av grunderna för gemenskapen (ovannämnda dom av den 12 mars 1987 i målet Rindone, punkt 13 i domskälen).

25 För att kunna besvara den nationella domstolens frågor skall slutligen prövas om den tolkning av artikel 18 som följer av den ovannämnda domen av den 12 mars 1987 i målet Rindone, punkt 15 i domskälen, även gäller när arbetsgivaren inte förfogar över någon annan möjlighet att fastställa arbetsoförmågan än att anmoda sjukkassan att enligt artikel 18.5 låta arbetstagaren undersökas av en läkare som arbetsgivaren själv har valt.

26 Brennet, de tyska och nederländska regeringarna samt kommissionen har anfört att arbetsgivaren inte alltid i praktiken kan utnyttja den möjlighet som föreskrivs i ovannämnda artikel 18.5. Det intyg om arbetsoförmåga som utfärdas av institutionen på bosättningsorten skickas nämligen inte direkt till arbetsgivaren, utan tillställs honom endast genom sjukkassans försorg. Detta innebär förseningar och hindrar ofta arbetsgivaren att få kännedom om arbetsoförmågan medan den varar. Dessutom vet arbetsgivaren oftast inte var arbetstagaren exakt befinner sig under semestern och, i vilket fall som helst, känner han inte till de förtroendeläkare som utövar praktik på bosättningsorten. Följaktligen är hans enda möjlighet att begära att den behöriga sjukkassan låter genomföra en sådan undersökning, dock utan att kunna kräva det.

27 Sådana svårigheter som de angivna får inte påverka den tolkning av någon bestämmelse i förordningen som följer av bestämmelsens ordalydelse och syfte. Sådana praktiska problem kan för övrigt lösas genom att åtgärder vidtas på nationell nivå eller på gemenskapsnivå för att förbättra informationen till arbetsgivarna och underlätta deras användning av det förfarande som föreskrivs i artikel 18.5 i förordning nr 574/72.

28 Den nationella domstolens frågor skall således besvaras på följande sätt. Artikel 18.1–4 i förordning nr 574/72 skall tolkas på så sätt att den behöriga institutionen, även om denna är en arbetsgivare och inte en av det sociala trygghetssystemets institutioner, är faktiskt och rättsligt bunden av ett läkarutlåtande från institutionen på bosättnings- eller vistelseorten om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet, om den behöriga institutionen

inte utnyttjar sin rätt enligt artikel 18.5 att låta den berörda personen undersökas av en läkare som den behöriga institutionen själv har valt.

Rättegångskostnader

De kostnader som har förorsakats den tyska och nederländska regeringen och Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid Arbeitsgericht Lörrach utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående de frågor som genom beslut av den 31 januari 1990 förts vidare av Arbeitsgericht Lörrach - följande dom:

Artikel 18.1-4 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpning av förordning nr (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när arbetstagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen skall tolkas på så sätt att den behöriga institutionen, även om denna är en arbetsgivare och inte en av det sociala trygghetssystemets institutioner, är faktiskt och rättsligt bunden av ett läkarutlåtande från institutionen på bosättnings- eller vistelseorten om arbetsoförmågans uppkomst och varaktighet, om den behöriga institutionen inte utnyttjar sin rätt enligt artikel 18.5 att låta den berörda personen undersökas av en läkare som den behöriga institutionen själv har valt.

Due Juliet Schockweiler Grévisse

Kapteyn Mancini Kakouris

Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Díez de Velasco Zuleeg

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 3 juni 1992.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande